

Mikel Zarateren

BIZITZA ETA LANAK

1979ko apirilaren 10ean hil zen Mikel Zarate, bapatean eta ustekabeen hil ere. Honen heriotzarekin saiolari, olerkari, ipuinlari, literatur-aztertzaile, gramatikari eta kultur-animatzaile bikain bat galdu du euskal kulturak. Orri hauetan M. Zarateren lanaren berri eman nahi dugu, bereziki literatur-gizon bezala kontsideratuz, tamalez bestelako hainbat alderdi ikutu gabe uzten ditugaririk.

Mikel Zarate bera eta beronen obra biziki ongi eta hurbildik ezagutu dituzten Ander Manterolak eta Jon Kortazarek hartu dute bere gain gure idazle hil berriaren bizitza eta literatur lana irakurlearen ezagutzapenera eramateko lana. Hona bada, A. Manterolak osatu duen bio-bibliografia eta J. Kortazarek burutu duen narratibaren eta olerkigintza-ren azterketa.

Mikel Zarateren biografia eta bibliografia

BIOGRAFIA

Mikel Zarate Lejarraga (1933 - 1979)

- 1933 MARTXOAK 6. Lezaman (Bizkaia) jaio zen, «Larretzalde» etxean. Gaur etxe berean Lezamako Batzokia dago atzeko partean.
Lezamako eskolan Don Maximo Iñigo maixuarekin 8 urte.
- 1947 Aparejadore ikasketak egin eta bere aitaren etxagintza enpresan lanean ari izan zen gaztaroko urte batzutan.
Urteotan (1950 inguruan) Txorierriko Ekintza-Katolikoan haitu zuen parte.
- 1953 Derioko Seminario Txikia inauguratu zen egun berean (Azaroak 20) sartu zen Seminaria, apaiz izateko asmotan.
- 1953-57 Humanitateak Seminario Txikian. Latina eta Grekoa.
- 1057-60 Filosofia Seminario Nagusian. Bere kontura eta bere ikaskideekin euskara lantzen saiatu zen. *Gure Meza Deuna* bere lehenengo liburua, aldi honetakoa da. Bere kontura argitaratua.
- 1960-64 Teologia.
- 1964 Apaiz, Bilbon VI-30. Meza berria, Lezaman VII-5.
Urte berean Bizkaiko Elizbarrutian Euskal liturgiako batzorde bat antolatu zen, Akesolo Lino zuzendari

- zelarik. Mikel Zarate, Pujana P., Onaindia J., Kere-xeta I., etabar lankide.
- 1964-66 Gereako parroko. Mallabiako hauzotegi txiki bat da Gereako. Luzaro zainduko ditu harremanak bertako bere lehenengo eliztarrekin. *Gure Salbaziño Egintza*, bere bigarren liburua, Gereatarrei eskainia da.
- 1966 Derioko Seminariora berriro. Seminario Txikiko gogozuzendari bezala. Erabat 5. eta 6. Batxillerrekoiei eskolak ematen. Gaiak: Gaztelerazko hizkuntza eta Literatura, Euskara (X. Peñaren liburutik), Erljioa. Irakaskintza honetan jarraituko du 1979 ikasturterarte.
- 1967 Euskalerriko elizbarruti bakoitzak bere itzultzaile taldea sortzen du. Bizkaiatik, Akesolo, Etxenagusia eta *Mikel Zarate*, Don Manuel Lekuonaren ardurapean.
- 1969 Lauroetako hauzo-elizaren arduradun. Lauro, Luiuko hauzotegi bat da, Txorierriren bihotz-bihotzean. Hamar urtetan, eta hil arte, igandero eta jaiero bertan emango du meza. Bihotzeko harremanak izango ditu Lauroetarrekin. Inportantzia haundia ematen zion herritarrekin etengabeko haremanetan bizitzeari.
- Liturgi batzorde orokor bat antolatzen da Euskalerriguztirako. Mikel Zaratek parte hartuko du lan honetan, batez ere Salmu-kantak eta Goratzarreak euskeratzen.
- Filosofia eta Letrak ikasten hasten da (Romaniku saillean), Deustuko Unibertsitatean, Seminarioko irakaskintz lana utzi gabe.
- 1970 Derioko Udako Euskal Ikastaroa. Euskal Literatura irakasten du, lehenengo Ikastarotik aurrera. BIZKAIKO EUSKAL IDAZLEAK, bere irakaskintzaren fruitua. Geroztik udaro eta bederatzi ikastarotan etengabe azalduko ditu euskalgaiak: Deklinabidea, Literatura, Testu azterketa, Euskeraren diakronia. Irakaskintza honi loturik: *Euskal Deklinabidea, Literatura I, Literatura II, Euskal ortografia*.
- 1972 Txomin Agirre Saria. *Haurgintza minetan* nobelarekin. Euskaltzain laguntzaile izendatua.
- 1974 Lizentziatura jasotzen du Romaniku saillean. Memo-

- ria. *El elemento vasco en el habla coloquial del Chori-
erri (Gran Bilbao)*.
- 1975 Derioko E.G.B.ko Irakasleen Unibertsitate Eskolan irakasle.
Resurrección M. de Azkue Saria: *Ipuin antzeko alegi mingotsak* liburuaz.
- 1976 Bilboko Hizkuntz Eskolan irakasle.
«Ciudad de Irun» olerki Saria irabazten du: *Higidura berdez* olerki sortarekin.
- 1978 «Felipe Arresebeitia» olerki saria jasotzen du (Poli-
karpo Iraizozekin batera) *Etorriaren Zorabioz* olerki bildumaz.
Deustuko Unibertsitatean, Euskal Filologia sailean Ira-
kasle.
- 1979 Apirilak 10, Asteazken Santuz, bere «Usategi-bekoa»
«Lejarrene» herritar-deituraz) etxean hil zen.
Bere hiletara, Euskalerrri osotik, mota guztietako hain-
bat euskaltzale etorri zen, azken agurra ematera.

BIBLIOGRAFIA

Itzulpenak eta antolaketak

1. PIO PARSCH. *Gure Meza Deuna*. Bilbao, 1960. 152 orr.
2. *Gure salbazio egintza 1 — Alkartasun zarra*. A.S.C.E.A. Bilbao, 1967. 136 orr.
3. *Meza liburu txikia*. (Bizkaieraz eta Erderaz). Edit. Cantabrica S.A. Bilbao, 1968. 64 orr.
4. *Meza liburu txikia*. (Gipuzkeraz eta Erderaz). Edit. Cantabrica, S.A. Bilbao. 64 orr.

Bere idazlanak

5. *Bizkaiko euskal idazleak*. Bizkaierazko Literaturaren kondaira an-
tzera. 1580-1968.
Derioko Seminario Ikastetxea, Bilbao, 1970. 306 orr.

6. **Haurgintza minetan.** ETOR, San Sebastián 1973. 180 orr. (1972 «Txomin Agirre» Saria).
7. **Ipuin antzeko alegi mingotsak.** Leopoldo Zugaza, Editor. Durango, 1975. 182 orr. (1975 «Resurrección M.ª de Azkue» lehenengo Saria).
8. **Ipuin antzeko alegi mingotsak.** (2. edizioa). Caja de Ahorros Municipal de Bilbao, 1977. 178 orr.
9. **Ipui antzeko.** GERO, Ediciones Mensajero. Bilbao, 1975. 118 orr.
10. **Euskal deklinabidea.** (Bizkaieratik Baturantz). Udako Euskal Ikastaroa 1. Leopoldo Zugaza, Editor. Durango, 1975. 146 orr.
11. **Influencias del vascuence en la lengua castellana.** (A través de un estudio del elemento vasco en el habla coloquial del Chorierrri — Gran Bilbao). La Gran Enciclopedia Vasca. Bilbao, 1976. 192 orr.
12. **Euskal Literatura. Azterbideak, azterketak, aztergaiak.** Udako Euskal Ikastaroa 2. Leopoldo Zugaza, Editor. Durango 1977. 153 orr.
13. **Higidura berdez,** Olerkiak. Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa. San Sebastián, 1977. 108 orr. (1976 «Ciudad de Irún» Literatur Saria).
14. **Euskal Literatura II. Azterbideak, Azterketak, aztergaiak.** Udako Euskal Ikastaroa 4. Leopoldo Zugaza, Editor. Durango, 1978, 134 orr.
15. **Euskal ortografia.** (Baturantz). Leopoldo Zugaza, Editor, Durango, 1978. 128 orr.
16. **Bizipenen bultzadaz.** (Olerkiak). Irrisko Xorta. Leopoldo Zugaza, Editor. Durango 1978. 71 orr.
17. **Utopiaren fantasian.** Kriselu. L. Haranburu Editorea. Donostia, 1979. 88 orr.

Argitaratu gabe

Bilbo irribarrez. 55 ipuin labur.

Hizunigu — Nobela laburra.

Etorriaren zorabioz — Olerkiak. Bizkaiko Aurrezki Kutxak antolatutako «Felipe Arrese-Beitia» sariaren irabazle, Polikarpo Iraizozekin batera.